

Sygn. akt I CZ 69/20

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa B. B. i M. B.
przeciwko (...) Bank S.A. w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2020 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 lutego 2020 r., sygn. akt VI ACa (...),

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo główne B. B. i M. B. przeciwko Bank (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 220.838,13 zł tytułem zwrotu wszystkich świadczeń pieniężnych zrealizowanych przez nich na podstawie zawartej z pozwanym w dniu 23 stycznia 2008 r. umowy kredytu na kwotę 305.860,46 CHF i powództwo ewentualne, zgłoszone na wypadek uznania przez Sąd, że umowa kredytu jest ważna i jej strony są nią związane z pominięciem

istniejących w tej umowie postanowień niedozwolonych, tj. powództwo o zapłatę kwoty 125.273,94 zł stanowiącej sumę następujących kwot: 61.375,41 zł jako nadpłaty rat za okres od dnia zawarcia umowy do dnia 27 marca 2013 r., 57.767,55 zł jako nadpłaty rat za okres od dnia 28 marca 2013 r. do dnia 20 października 2016 r., 5.889,15 zł jako uiszczonej opłaty początkowej z tytułu ustanowienia zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia kredytowego wkładu własnego i 241,83 zł jako różnicy między uiszczoną opłatą z tytułu ustanowienia zabezpieczenia w postaci ubezpieczenia spłaty kredytu w wysokości 1.145,52 zł a zwróconą przez pozwanego kwotą 903.69 zł. Sąd Okręgowy uznał zwartą przez strony umowę kredytu denominowanego za ważną, ponieważ w jego ocenie zawarty w umowie mechanizm denominacyjny nie był sprzeczny ani z ustawą ani z zasadami współżycia społecznego i nie powodował jej nieważności. Sąd Okręgowy poddał też ocenie żądanie ewentualne i również uznał je za nieuzasadnione.

Na skutek apelacji powodów Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 lutego 2020 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, wskazując w motywach rozstrzygnięcia, że sąd nie rozpoznał istoty sprawy, ponieważ nieprawidłowo zidentyfikował przedmiot procesu na płaszczyźnie prawa materialnego. Sąd Apelacyjny wskazał, że istota roszczenia głównego powodów opierała się na twierdzeniu, że umowa kredytu jest nieważna z tej przyczyny, iż jest to umowa o kredyt złotówkowy z klauzulami waloryzacyjnymi, które pełnią funkcje analogiczne jak klauzule indeksacyjne w umowach o kredyt indeksowany do waluty albo, że treść klauzul waloryzacyjnych została ukształtowana w taki sposób, że sprzeciwia się to właściwości zobowiązania ze względu na to, że klauzule waloryzacyjne wprowadzają mechanizm przeliczeniowy, którego skutkiem jest jednostronne kształtowanie przez bank świadczeń obu stron, albo klauzule waloryzacyjne są niedozwolonymi postanowieniami umownymi i określają świadczenia główne stron, co czyni, po ich usunięciu, umowę kredytu nieważną. Sąd pierwszej instancji w tym aspekcie sprawy w ogóle nie rozpoznał, tj. nie zidentyfikował ani nie ocenił umowy kredytu w kontekście klauzul waloryzacyjnych, tymczasem nie można wykluczyć trafności twierdzenia powodów, że mowa była umową o kredyt złotówkowy.

W zażaleniu złożonym w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. na wyrok Sądu Apelacyjnego, pozwany, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, zakwestionował stanowisko tego Sądu co do nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy podkreślając, że Sąd Apelacyjny dokonał ocen opierając się na założeniu sprzecznym z ustalonymi faktami skoro zawarta przez strony umowa była umową o kredyt denominowany do CHF a nie indeksowany, brak było zatem podstawy do uwzględniania specyficznych, właściwych dla tego kredytu przyczyn nieważności umowy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uchylenie wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji przewiduje art. 386 § 2 i § 4 k.p.c. Zgodnie z treścią tego przepisu, orzeczenie kasatoryjne może zostać wydane w razie stwierdzenia nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy oraz wtedy, gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo oparte na jednej z wymienionych przesłanek, tj. czy powołana przez sąd przyczyna uchylenia odpowiada podstawie ustawowej. Przedmiotem badania Sądu Najwyższego jest więc istnienie li tylko formalnych, procesowych podstaw wydania przez sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego. Dopuszczone ustawą zażalenie przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ogranicza kognicję Sądu Najwyższego wyłącznie do oceny czy sąd odwoławczy trafnie, albo nietrafnie, zakwalifikował określoną sytuację procesową jako odpowiadającą powołanej podstawie orzeczenia kasatoryjnego, wyłączona jest natomiast z tej kognicji korekta stanu faktycznego jak i ocena prawidłowości zastosowania prawa materialnego.

Jeżeli więc wyrok został uchylony z powodu nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, to Sąd Najwyższy ocenia jedynie czy w okolicznościach sprawy sąd drugiej instancji prawidłowo rozumiał to pojęcie, a poza oceną pozostaje czy stanowisko Sądu drugiej instancji

jest merytorycznie prawidłowe, a więc czy sąd ten dokonał prawidłowej subsumpcji. Jeżeli więc, zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w rozpoznawanej nie zbadał właściwego charakteru kredytu udzielonego powodowi czy też, że niewłaściwie go zakwalifikował, a w związku z tym w ogóle nie zbadał mających doniosłość prawną uwarunkowań związanych z zastosowanym w umowie mechanizmem przeliczenia waluty, to w takiej sytuacji trzeba zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, iż takie zaniechanie Sądu pierwszej instancji uzasadnia twierdzenie o nierozpoznaniu istoty sprawy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

jw